

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

Визначено три ключові періоди післявоєнного відновлення: початкове реагування, трансформація та зміцнення стійкості [2]. Окреслено специфіку кожного з них з урахуванням інституційних, безпекових та соціально-економічних факторів.

Соціально-психологічний аспект враховано через модель емоційного реагування (модель Zunin & Myers [3]), що дозволяє враховувати етапи соціальної адаптації у формуванні житлового середовища. Досліджено динамічну взаємодію складових ризику (загроза, експозиція, вразливість), що впливає на ефективність відновлення. Поняття сталого розвитку розглянуто як рамкове для інтеграції екологічних, соціальних і економічних вимірів у післявоєнне планування.

Розкрито відмінності між відновленням після стихійних лих і збройних конфліктів, що визначає потребу в контекстуалізованих архітектурно-планувальних підходах. Результати дослідження становлять основу для формування інтегрованої методології архітектурного проектування на постконфліктних територіях.

Література:

1. *United Nations. Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction (A/71/644). s.l. : United Nations General Assembly, 2016.*
2. *Center for Strategic and International Studies (CSIS) & Association of the United States Army (AUSA). Post-conflict reconstruction task framework. s.l. : CSIS & AUSA, 2002.*
3. *DeWolfe, D. J. Training manual for mental health and human service workers in major disasters. s.l. : US Department of Health and Human Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Mental Health Services, 2000.*
4. *Kates, R. W. and Pijawka, K. D. From Rubble to Monument: The Pace of Reconstruction. [ed.] J. E. Haas, R. W. Kates and M. J. Bowden. Reconstruction Following Disaster. Cambridge : MIT Press, 1977, p. 1–23.*

УДК 711.4:726.2

*В.А.Ніколаєнко, д.арх., професор
І.О.Петров, аспірант
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

МІСТОБУДІВНІ АСПЕКТИ РОЗМІЩЕННЯ КРЕМАТОРІЇВ У СТРУКТУРІ СУЧАСНОГО МІСТА: ВИКЛИКИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ

У структурі сучасного міста розміщення крематоріїв є складним і чутливим містобудівним завданням, яке поєднує санітарно-гігієнічні, функціонально-планувальні, екологічні та соціокультурні аспекти. Зі

зростанням урбанізації, дефіцитом територій для традиційних поховань і трансформацією світоглядних настанов суспільства актуалізується потреба у розвитку альтернативних форм поховання, зокрема кремації.

Однією з головних містобудівних проблем є інтеграція крематоріїв у просторову структуру міста без порушення екологічного балансу, функціональної гармонії та соціального комфорту. Важливо враховувати санітарно-захисні зони, відстань до житлової забудови, характер ландшафту та транспортну доступність. Крематорій має бути водночас ізольованим від активних громадських просторів, але доступним для тих, хто потребує поховальних послуг.

Суттєвим бар'єром для містобудівної реалізації таких об'єктів є суспільне сприйняття. Крематорії досі асоціюються з табу, страхом і культурними обмеженнями. Це ускладнює процес їх розміщення через громадський супротив та конфлікти інтересів. Тому важливо застосовувати гуманний підхід у проектуванні: створювати простори пам'яті з елементами ландшафтної архітектури, меморіальної символіки, тиші й приватності.

Сучасні крематорії в європейських країнах часто поєднуються з парками пам'яті або колумбаріями, стаючи частиною культурного та екологічного середовища міста. Такий підхід дозволяє зняти соціальне напруження і перетворити простір, пов'язаний зі смертю, на простір вшанування життя та пам'яті. Для українських міст актуальним є вивчення зарубіжного досвіду та адаптація концепцій «зеленої» кремації, зокрема з використанням екологічно безпечних технологій.

Крім того, важливо враховувати технічні та естетичні аспекти проектування крематоріїв. Вибір будівельних матеріалів, архітектурний стиль, колірна гамма — усе це має значення для того, щоб крематорії не сприймалися як застарілі або похмурі будівлі. Вони повинні гармонійно вписуватися в міський ландшафт, доповнюючи, а не порушуючи загальну естетичну концепцію.

Не менш важливим є питання транспортування та логістики. Крематорії мають бути доступними для відвідувачів, транспорту для перевезення покійних та працівників обслуговуючого персоналу. Ідеальний варіант — розташування крематорію поблизу основних транспортних артерій, але в той же час із максимальною відстанню до густонаселених житлових кварталів. Це дозволить зберегти високий рівень доступності без зайвого навантаження на навколишнє середовище.

Таким чином, формування політики розміщення крематоріїв у міській структурі має відбуватись із залученням громадськості, на основі принципів інформування, діалогу та культурної чутливості. Тільки так можна забезпечити збалансоване рішення, що відповідатиме як функціональним вимогам містобудування, так і очікуванням суспільства.

Література:

1. ДБН Б.2.2-12:2019. *Планування та забудова територій.* – К.: Мінрегіон України, 2019. – 182 с.
2. Lartey, S. (2024). *The Future of Crematoriums: Securing Vast Lands and Humanistic Treatments in Development.* ResearchGate.
3. M., Sieber, R., & Schepper-Lambers, J. (2022). *Gardens of Life: Multifunctional and Ecosystem Services of Urban Cemeteries.* *Frontiers in Environmental Science.*
4. McClymont, K. (2023). *Cemeteries and Crematoria as Public Spaces of Belonging.* Royal Town Planning Institute.
5. Lartey, S. (2024). *The Future of Crematoriums: Securing Vast Lands and Humanistic Treatments in Development.* ResearchGate.
6. Page, M., Sieber, R., & Schepper-Lambers, J. (2022). *Gardens of Life: Multifunctional and Ecosystem Services of Urban Cemeteries.* *Frontiers in Environmental Science.*

УДК 711.4:725.94

*В.А.Ніколаєнко, д.арх., професор
М.В. Кобелев, аспірант
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

МІСТОБУДІВНІ ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ МЕМОРІАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ У СТРУКТУРУ СУЧАСНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

У сучасному містобудуванні меморіальні комплекси відіграють важливу роль як елементи колективної пам'яті, простору вшанування та соціального діалогу. Їх розміщення в межах урбанізованого середовища потребує врахування не лише історико-культурної значущості, а й просторово-функціональної взаємодії з навколишньою забудовою, ландшафтом і транспортною інфраструктурою.

Головною містобудівною особливістю є пошук балансу між сакральністю простору меморіалу та відкритістю його до громадського використання. Це передбачає інтеграцію меморіальних територій у загальноміську структуру через пішохідні зв'язки, візуальні акценти, зонування та включення у зелену інфраструктуру міста. Вдале розміщення сприяє формуванню нових центрів тяжіння, покращенню соціального середовища та збереженню культурної ідентичності.

Важливо також враховувати масштаб об'єкта, його символічне навантаження та потенціал для трансформації міського простору. Наприклад, розміщення великих меморіальних комплексів у центральних чи рекреаційних зонах може стимулювати розвиток прилеглих територій, одночасно зберігаючи атмосферу пошани та спогадів.